

Bättre än väntat att bli sin egen

65 privata företag i full verksamhet. Det är resultatet av det konkurrensprogram som de borgerliga partierna startade under förra mandatperioden i Stockholms läns landsting. 90 procent av dem anser att det blivit bättre än de räknat med. Den viktigaste framtidsfrågan är det politiska läget.

De borgerliga partierna ville utsätta verksamheten i landstinget för konkurrens. En metod att åstadkomma det var att stimulera avknoppningar, dvs att personalen startade egna företag för att arbeta som entreprenörer åt landstinget.

Förutom att åstadkomma konkurrens var syftet att skapa större utrymme för personalens egna idéer till förbättring och utveckling av verksamheten.

När det blev majoritetsskifte i landstinget efter valet 1994 fanns det 100 företag som antingen hade startat eller stod i beredskap att starta. Nu har arbetsgivareföreningen, SAF, låtit göra en intervjuundersökning, för att ta reda på hur det gick med egenföretagandet.

Av de 100 företagen har SAF kunnat lokalisera 90. Av dessa 90 är 65 kvar som företag i privat regi. Fem företag har upphört, ett av dem på grund av konkurs. Tio har återgått till offentlig regi. Tio företag startades aldrig.

Flest inom primärvård

En tredjedel, 20 företag, är verksamma med läkare och sjuksköterskor i primärvården. 14 företag arbetar inom omsorgen. Dessutom förekommer bl a psykiatri, barnhälsovård, akutsjukvård och rehabilitering. Läkare är den grupp som varit mest framgångsrik att genomföra sina planer att bilda företag. 86 procent av läkares projekt förverkligades som privata företag och är fortfarande i drift. Genomsnittet är 70 procent.

De vanligaste formerna för företagande i gruppen är aktiebolag eller ekonomisk förening. I gruppen finns också handelsbolag, brukarkollektiv och stiftelser.

De avknoppade företagen sysselsätter mer än 1 000 personer. Sedan starten har antalet anställda ökat med 270 personer. I genomsnitt har företagen 21 anställda. Antalet anställda varierar från färre än fem till över 100 anställda. De avknoppade företagen omsätter drygt 450 miljoner kronor. Det motsvarar ca 1,7 procent av landstingets omsättning.

Enligt SAFs undersökning har flertalet, 84 procent, av dessa företag en ljus syn på framtiden. 16 procent anger framtiden som osäker. 46 procent av de tillfrågade företagen har expansionsplaner. Den viktigaste framtidsfrågan för företagen anges som det politiska läget. Andra viktiga framtidsfrågor är marknaden, besparingar och konkurrens.

Frihet och inflytande motiv

I undersökningen har SAF också frågat efter företagarnas motiv att starta eget. En fjärdedel, 26 procent anger frihet, inflytande som motiv. 24 procent anger att motivet var att säkra sitt arbete, som varit hotat i samband med omorganisation, kommunalisering eller rationalisering. 24 procent anger affärsmöjligheter som motiv. 22 procent anger möj-

ligheten att förverkliga en egen vårdidé, som motiv medan 4 procent anger att de varit tvingade till att starta eget.

61 procent uppger i undersökningen att de har genomfört stora eller genomgripande förändringar i verksamhetsinriktning, arbetsmetoder eller organisation. Flertalet av företagen uppger att man har en bra relation med landstinget. Den övervägande majoriteten av företagen är inne på sin andra eller tredje avtalsperiod. Tre av fem företag redovisar problem då avtalet ska förnyas.

Nästan alla av de tillfrågade företagen anser att det blivit bättre än man räknat med. Ingen anser att det blivit sämre. Som viktigaste anledning till framgång anges ägandet och det ansvar och den arbetsglädje det skapar.

Kristina Johnson

Upphandling av sjukvård ska utredas

Landstingen måste begära in anbud innan de tecknar vårdavtal med privatläkare. Det anser Nämnden för offentlig upphandling. Men Landstingsförbundet har en annan uppfattning. Nu ska frågan om upphandling av sjukvård utredas.

En särskild utredare ska analysera tillämpningen av Lagen om offentlig upphandling på hälso- och sjukvårdstjänster.

Utredaren ska redogöra för om det finns någon skillnad från upphandlingssynpunkt mellan att teckna vårdavtal för hälso- och sjukvårdstjänster och för andra tjänster.

Utredaren ska analysera om vårdavtal respektive samverkansavtal ska föregås av upphandling genom ett anbudsförfarande och om det finns någon skillnad från upphandlingssynpunkt mellan att teckna vårdavtal respektive samverkansavtal.

Utredaren ska även analysera om privata sjukhus och sjukhem som drivs utan vinstintresse ska ha en särställning från upphandlingssynpunkt.

Utredaren ska analysera om vårdavtal och/eller samverkansavtal med enskilda vårdgivare ska omfattas av EUs upphandlingsreglemente.

Nämnden för offentlig upphandling menar att det är en upphandlingssituation att ingå vårdavtal vid nyetablering av privat vård. I ett vårdavtal är det möjligt att gå ifrån gällande nationella bestämmelser och därmed uppstår det en konkurrenssituation.

Samverkansdelegationen (Delegationen för samverkan mellan privat och offentlig vård) diskuterade upphandlingsfrågan i sitt slutbetänkande i december 1997. Delegationen menar i stället att konkurrensen ligger i om det är möjligt att få vara verksam som privat vårdgivare med offentlig finansiering.

Landstingsförbundet anser inte att vårdavtal behöver upphandlas enligt lagen. Man menar att eftersom samverkansavtal inte behöver upphandlas ska samma gälla för vårdavtal.

Utredningen ska vara klar den 15 mars 1999.

– Vi har sett mångfaldiga exempel på hur upphandlingar sköts stelbent. Det blir krångligt och drar ofta ut på tiden, säger Göran Medén-Britth, Privatläkarföreningens ordförande.

– Vi anser inte att sjukvård ska upphandlas. I stället vill vi ha ett system med ansökan och bedömning av lämplighet när landstingen ska anlita privata vårdgivare, säger Göran Medén-Britth.

Kristina Johnson